



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

Vlme, 1480

In festo beati Augustini Introductio sermonis lxii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Sermo

gloriandum in virtutibus. sed in cruce et humilitione. Secunda ut dicit Criso. ne ante tempus accenderentur iudei ad mortem christi inferendam propter inuidiam miraculi. Tertia scdm Theophilum ut doceret qd beneficia largientes laudes querere non debemus. sed accipientes conuenit beneficentes laudare. Quarta scdm Augustinum ut feruenter predicemus christi gloriam cuius predicationis ab ipso mandatum habemus dum conspicimus eos. quibus datum erat preceptum silentii. tanto amplius predicasse quanto ne predicarent amplius mandabatur. quis ergo iussus predicare tacebit. quando iussi tacere sic ardentem predicauerunt. Secundo ponitur miraculi predicatio. quato autem eis precipiebat ut tacerent. tanto magis predicabant. crescebat ardor predicandi prohibente christo. quem continere non poterant. Dicitur. profeta omnia christi preconiia etiam adiuratus tacere nequeo: et eor. mandato christi dicentis ut tarent: amplius admirabantur dicentes: mirabantur turbe de christi miraculo: sed amplius admirabantur quia tanti miraculi gloriam non quebat quemadmodum pharisei gloriam hominum querant. et ideo hanc gloriam quam fugiebat christus impingebant etiam in eum. Tercio ponitur laus: bene omnia fecit. bona quidem non sufficiat facere nisi bene fiant. Bene autem fiunt quando dei adiutorium postulatur. et quando humana gloria fugitur. et ideo christus bene fecit: et surdos fecit audire: et mutos loqui: ubi datur intelligi qd non tantum vnum surdum et mutum sanauerit. sed multos unde videtur hoc esse idem cum eo quod legitur Mat. 15. ubi dicitur qd dominus veniens de sinibus tyri et sydonis ad mare galilee adductos ad se mutos. claudos. cecos debiles. et alios multos. curauit eos ita ut turbe admirate glorificarent dominum deum israel.

In festo beati Augustini Introductio sermonis lxii.

Os estis sal terre. Quid si sal euauerit in quo salietur et cetera Mathi quinto si verum est qd opus suum commendat opificem. uiste quilibet predicator diuini uerbi gloriosissimum et meliorem doctorem beatum Augustinum debet quantum potest dignis laudibus commendare. meritis extollere. et glorificare preconis. per cuius claram sacre scripture interpretationem predicationis facultatem habemus quam ueritatis intelligentiam de profundo sic in apertum produxit ut predicatoribus sine difficultate

in promptu sit ex ea vite partem fidelibus ministrare. unde Jeronimus ad Augustinum epistola 26. Certè quicquid dicit potuit: et sublimi ingenio: de scripturarum sanctarum hauriri fontibus. a te positum atque desertum est. et Sauerus epistola 33. ad eundem benedictus deus per precium oris tui. ita ut quicquid de eius plenitudine ad nos usque redundat. iocundius efficiatur et gratius. Vere igitur ut dicit Iudas epistola 81. predicabilis est ac mirum suscipiendus omnium laudum genere prosequendus gloriosus pater Augustinus quod ut digne per nos fiat. imitatio matris cuius laudes multiplices idem pater exposuit. patrum animam imploremus dicentes. aue. **Prima pars.** **B.** Os estis sal terre. Quod si sal. et consuetudo est his qui expediunt magistros in aliqua facultate. quod dum liceant eos primo ipsos emendant in vita scientia. et traditione doctrine. secundo denunciant quid sint docturi: et deinde quæ sint a deo primis recepturi. summus autem magister celestis christus scilicet instituit magistros et doctores in scola militantis ecclesie. quorum precipuus fuit beatus Augustinus. hec tria in presenti euangelio de ipsis dicit. sedens enim in monte. quod pertinet ad dignitatem magistrum. docebat discipulos suos. ostendens perfectionem doctorum ecclesie. et primo commendat status eorum multiplicem dignitatem. Secundo proponit doctrine veracem soliditatem. ibi nolite putare et. Tertio premitit premii felicem sublimitatem. ibi qui ergo soluerit. Circa primum quatuor tangit dignitates doctorum comparans eos salis luci civitati. et lucerne. sal quidem sunt ratione celestis sapientie. quam sapiunt. lux vero ratione clare doctrine qua ceteros instruant. civitas ratione edificii spiritualis vite. sed lucerna ratione boni exempli. quod aliis tribuunt. 1. Timo. 4. dicitur doctori ecclesie. esto exemplum fidelium in verbo. in conuersatione. in caritate. in fide. in castitate. dum venio attende lectioni. exhortationi. et doctrine. primo igitur comparat eos salis dicens: vos: doctores ecclesiastici: estis: non natura sed gratia: sal terre non quidem sal terre quasi sal terreste sed terre quæ ipso terrestres homines conduuntur. Nota quia nomine salis celestis sapientia intelligitur. unde infantibus datur sal cum cathyzantur dicente sacerdote. accipe sal sapientie. et de homine insipientem diamul. quod non habet sal in capite. rationabiliter quidem propter quatuor. scilicet ratione generationis salis. ratione proprietatis. ratione efficacie. et ratione utilitatis. rōe quæ gñacōis. quæ ut dicit Eusebius. sal secundum substantiam est aqua. sed virtus salis et spiritus

Sermo

in alteram transit naturā. sic celestis sapientia generatur in mente. cum amara sunt ista mundana. et iardescim⁹ ad diuina p̄fusi aura sancti spiritus. nec enim ista sapientia inuenitur in terra suauiter videntur. vt dicitur Job. 28. p̄pter quod dicitur eccles. sedo. cogitauit abstrahere a vno carnem meam. vt animus meum transferrem ad sapientiam. talis transmutatio celestis sapientie facta fuit in beato Augustino. qui adhuc iuuenis cepit in diuinam sapientiam commutari. ita vt omnia illi mundana amara essent. 3. cōfess. 4. liber exhortationis sapientie mutauit affectum meum. et ad te ipsum domine mutauit precas meas. et vota mea ac desideria mea. fecit alia viluit mihi repente ois vana spes. et immortalitatem sapientie concupiscēbā. estu cordis incredibili. et iam surgere cōperam vt ad te redirem. ardebam deus meus reuolare a terrenis ad te: cum vero ex toto ad deum fuit conuersus ex intimis cordis medullis. spem omnem quam habebat in seculo dereliquit. iam non uxorem non filios carnis. non honores seculi querens. vnde. 9. cōfess. de seipso dicit esse ihesu adiutor meus et redemptor meus. q̄ suauē mihi subito factum ē carere suauitatibus nugarum. id est vanitatum. vel trifarum mearum. et quas amittere metus fuerat. iam dimittere gaudium erat eiiciebas enim meas a me. tu vera et summa suauitas. eiiciebas et intrabas pro eis omni voluptate dulcior sed non carni et sanguini. sic igitur de terrenis commutatus est beatus Augustinus in celestem sapientiam. Item proprietates salis est quia missus in igne saltat. hoc idem facit celestis sapientia. quia in igne tribulationum non deficit. sed in aduersis istius seculi exultat. Act. 5. Ibant ap̄li gaudentes a conspectu consilii quomaz digni habitus sunt pro nomine ihesu contumeliam pati. non fuit beatus Augustinus consumptus tribulationibus presentis seculi: sed existens in eis velut sal. saltauit in igne. in tribulationibus plebiuz saltauit confortando. in tribulationibus hereticorum saltauit disputando in tribulatione vltima gaudalorum saltauit in celum. 2. Re. 6. Dauid saltauit totis viribus ante dominuz Cāti 2. ecce iste venit saluens in montibus transiliens colles. Ite efficacia salis est: quia majos humores consumit. et seruata putrefactione. et vermes non sinit generare. de sapientia vero dicitur sap. 6. concupia sapie deducit ad regnum perpetuum. tale sal fuit beatus Augustinus cuius doctrina perfusa in ecclesia consumit humorem concupiscencie mentem a corruptione seruat: et vermes hereticorum occidit. vnde Paulinus Augustino episcopo. 27. o vere sal tre. quo p̄cordia nra ne possint secti errore

vanescere conduntur Item utilitas salis est. quia omnis saporis
 principium. est enim condimentum sine quo nihil est sapidum.
 sic absque celesti sapientia nihil sapit habentibus sanum gustum. sicut
 hi qui habent infatum gustum interiorum non sapiunt que dei sunt
 Doctrina vero beati Augustini est condimentum totius scripture ha-
 bens omnes saporem et suauitatem. unde longianus Augustino
 epistola. 22. sanctis scriptis tuis iam non melle sed nectare dulcio-
 ribus. si mereris me informare digneris et macedonius ad eundem
 epistola. 46. miro modo afficitur sapientia tua. et in illis que edidisti
 et in his que interueniens pro sollicitis mittere non grauaris.
 que tantum habent acuminis sanctitatis et sciencie. ut nihil su-
 pra. Deinde ponit cautelam. diligenter est sal conseruandum. quia
 si periret non esset unde posset remedium adhiberi. ideo ait: quod
 si sal euauerit: euanere dicitur sal quando propriam virtutem a-
 mittit: tunc enim vanum est et inutile. unde Hieronymus. 9. dicit. quod si
 sal insulum fuerit etc. alia vero lra habet. quod si insatuatus fuerit etc.
 in quo salietur. quia enim non est sal salis ideo si sal efficiatur in
 insulum. non erit dare quo saliri possit. ubi considerandum. quia
 diligencia doctores ecclesie debeant custodire in seipsis salē sapie-
 ne euanescat. quoniam ut dicit Hieronymus. si errauerit doctor nullo alio
 doctore poterit emendari. Deinde ponit talium reprobationem
 triplicem. prima: ad nihilum valet ultra: omnis res ad nihilum
 valet. cum non attingit finem et operationem ad quam ordinata
 ideo doctor insatuatus ad nihil valere dicitur. quia subditos su-
 o sale sapientie salire non potest. Secunda reprobatio: nisi ut mit-
 tatur foras. glo. ab officio predicandi. Tercia reprobatio: et con-
 culcatur ab hominibus: calcatur qui pedibus opprimitur. sic do-
 ctor insatuatus hominum affectibus calcatur. quia in contemptu ha-
 betur. Et Nota quia sal sapientie in doctoribus ecclesie va-
 num efficitur et inutile propter quinque seculi vanitate mundane sapi-
 entie phie unde beatus Hieronymus. prout de seipso dicit in epistola ad
 Eustochium. raptus fuit ad tribunal dei et ibidem diutius flagellatus.
 quia Ciceronem magis legebat quam verba sacre scripture :
 Secundo sal insatuatur errore ut dicit Hieronymus. Tercio insatuatur
 quando celestis sapientia que preciosior est cunctis opibus ordina-
 tur ad acquirenda bona temporalia. sicut fatuus dat aurum pro
 pila. Quarto insatuatur secundum Augustinum. quando metu temporalium
 persecutionum amittunt doctores regna celorum Quinto insatuatur
 carnalibus desideriis. exemplum de salomone non fuit au-
 tem beatus Augustinus sal insatuatum vanitate mundane phi-
 losophie. quia licet de seipso dicat. 4. corinthios. 16. quod omnes libros

Sermo

liberalium artium per seipsum legerit et intellexerit. oia tñ hęc
reliquit intendens lumini sapientie celestis dicens. 7. dñs. 10. D
eterna veritas et vera caritas. et caritas eternitas tu es deus meus
tibi suspiro dñe die ac nocte. quicqd enim in humanis scienciis
continebatur quis ex politum et veridicum non eum tamen ra
piebat aut delectabatur. si non erat ibi nomen saluatoris. vt ipse
dicit. 3. dñs. 4. Item non fuit beatus Aug. deprauat⁹ errorib⁹.
ante quidem conuersionem suā multis erat erroribus implica
tus. sed ex quo veritatem celestis sapientie nouit. in ea regula fi
dei māsit. in qua uiderat euz mater sua stāte et dños errores ipse
impugnauit. vnde ipse epla. 83 ad maxium. multuz inquit labo
ramus q̄tum dominus donat contra diuersos errores arguens
dos Item non fuit implicatus sollicitudine acquirendi lucra tē
poralia. 9. dñs. iam liber erat animus me⁹ a curis mōdaq̄bus
ambiendi et acquirendi voluptandi. atq̄ scalpendi scabies hbi
dimis. ⁊ gaudebat tibi claritati mee: et diuiciis meis et saluti
mee domino deo meo. Item non fuit infatuatus timore persecu
tionū. nam cōmimantibus hreticis ipse sic eis rescribit epla cōe
simadeama ad donatistas. inimici facti sumus uobis ⁊ manda
stis quia occidetis nos. qui ueritatem uobis dicimus. vindicet
nos deus de uobis vt erroreꝝ uestꝝ in uob occidat. et fratri Eu
sebīo scribens epla. 13. ueruntamen ego tanto animi dolore per
cussus. quid facerem nisi saltez loquerer an uero illi ista faciunt:
et mihi dicitur tace. auertat a me dominus hanc amentia. ⁊ tū
ipse mihi iperet per aplm suum et dicat ab epō reselli oportere
doctes que non optet ego eoz indignationib⁹ terret⁹ taceaz
Item non fuit beatus Augustin⁹ infatuat⁹ amore carnalis vo
luptatis. tamen uerum est. q̄ ante suam conuersionem tali fuit
captus amore put dicit. 3. dñs. 1. ueni carthaginē nondū ama
bam et amari amabā. amari et amare dulce mihi erat magis.
et si etiā amantis fruerer corpe. ueneno igitur auaricie comq̄
nabat et sordibus cōcupiscentie. cui rei sic calligatus erat: put
dit. 6. dñs. 11. q̄ miserum se putabat nimis fore. si femine puaret
āplexibus. ⁊ vt dicit in 2. li. 3. momōdes matris muliebres in
dicabat. quib⁹ ipsa ne fornicaret. maxime uero ne adulteraret:
monebat. atñ vt dicit. 8. li. 7. in exordio sue adolescentie adeo
petit castitatem. sed dicebat noli modo. timebat enim cito exau
diri et sanari morbo concupiscentie quem malebat expleri q̄ ex
tingui. at ubi cepit conuerti ad dominum. a paruū ei caste dig
nitas cōtinēte serena n̄ dissolute hilaīs. blādiēs vt ad se ueniet ⁊
extēdit man⁹ ad eū suscipiēdū ⁊ āplectēdū d. q̄t puei ⁊ puelle

continentiam seruāt. tū non poteris dei auxilio quod isti et isti. su-
 cepit eam igitur castitas continentie. vt nec uxorem quereret :
 nec aliquā haberet spē seculi. vt dicit. 8. li. 13. et 10. li. 30. Iul-
 ius domine vt contineā et factū est quomaz tu dedisti etiaz an-
 teq̄ dispensator sacramenti tui fierem ¶ Secūdo doctor ec-
 clesiasticus lux comparatur rōe claritatis doctrine. vnde dicit. vos
 estis lux mūdi. Criso. p̄pter verbū vitę lux sunt doctores quo illi
 lumiantur ignorantes. Considerandum qz lux quātuz ad sub-
 stātiāz qualitas est celestis corpis. tales vero sunt doctores ecclē-
 Dami. 12. qui docti fuerint fulgebunt quasi splendor firmamen-
 ti. et qui ad iusticiāz erudiunt fulgebunt quasi stelle in perpetua
 as eternitates. firmamentuz sacra scriptura est. 13. des. cuius splē-
 dor est beatus Aug. quia luce ipsius fulget. talis ē doctrina be-
 ati augustini tota celestis. nihil mundanum vel terrenum continet
 sicut apparuit in visione illi mulieri que vidit euz trinitatis ar-
 chānum subtiliter perquirentem. Eccl. 24. ego in altissimis ha-
 bito et thronus meus in columna nubis. Item adus lucis ē ab-
 scōndita reuelare. ipsius vero doctrina manifestauit quecumqz ab-
 scōndita. omnes questiones de trinitate. de incarnatione. de re-
 rum productione. et quecumqz difficilia ipse declarauit. Job. 28.
 omne preciosum vidit oculus eius. profunda quoqz fluminum
 scrutatus est. et abscondita produxit in lucem. ita vt in omni veri-
 tate scripture splendeant. Job. 25. sup quem non fulget lumen
 eius. et Job. 41. qualis lux quorundā abiicit doctorem sub signi-
 ra p̄ncipis dicitur tenebrę. sub ipso erunt radii solis. sternet
 sibi aurum quasi lutū. de quo gemendum non gaudendum est
 nec subsanandi sunt sed plangendi. quis obscurato sole letetur
 quis non doleat: quia filii sion quondā incliti et amici purpu-
 ra reputati sunt in vasa testea opus manuū figuli. Item efficacia
 lucis est calefacere. talis est doctrina beati aug. quia mentē inflā-
 mat. vnde Severus Augustino epla. 33. verbis doctrine tue vi-
 de qd facias. qz sic bonos. vt nos rapias ad amorem. et 10. des.
 5. dñe amo te. pulsisti cor meū vbo tuo. et amauit te. h et celū et
 terra et oia q̄ in eis sūt. ecce vndiqz mihi dicit sine cessatione vt
 amez te. hec sūt vba que inflānt ad amorem dei. Item lux dirigit
 nauigātes: ne peāt ābulantes. ne impgāt opantes. vt pficiant
 exemplātes ne errent. p̄t qd Paulin⁹ ffrī Romano epla. 33.
 audi inqt filii legē p̄ris tui. et Aug. et noli repellere sciciāz matrīs
 tue. sed tibi occurris adis totū orbis voluptatū illecebris. illuz
 tantū inter fragilis discrimina vitę aspiciēs. et hñs peccatōe: tut⁹
 enis ¶ Tercō doctor ecclesiastic⁹ ciuitati comparatur rōe edificii

Sermo

spūalis vite non p̄t ciuitas abscondi sup̄ montem posita: etiā si
abscondi voluerit mons ipse supra quem posita est patentē eaz
facit. Et nota q̄ quilibet iustus ciuitas p̄t dici. quam deus inha-
bitat. cuius edificium est in fide. spe. et caritate fortitudine t̄pan-
cia iusticia prudentia ceterisq̄ virtutibus atq̄ donis. Solivero do-
ctores ecclesie quia vita et virtutibus alios iustos excellunt sunt
ciuitas dei. non vbiq̄q̄ sita sed fundata in monte et altitudie
iusticie. licet igitur alij latere possint. doctores tamen ecclesie no-
ti sunt quoz̄ vita oib⁹ patet. Hier. 30. ciuitas edificabitur i excel-
sis. vbi attendendum est primo: q̄ beatus Aug. ciuitas dei po-
test dici: tum quia in eo fuit omnis virtutis edificium: vt esset
dignum deitatis habitaculum sicut patet in 10. ioh. tum quia
totis viribus laborauit ad edificium ciuitatis superne. vñ Au-
gustinus dicitur quia augens supernam ciuitatem: de quo legitur Eccl:
50 ecce sacerdos magnus qui in vita sua suscepit domum x̄i. qui
preualuit amplificare ciuitatem. tum etiam quia in ciuitate repe-
ritur quicquid est necessarium vite: sic et in beato Augustino q̄
tuncq̄ sunt salutē necessaria inueniunt. vnde Severus Augustino
epla. 33. o vere artificiosa apis dei. construens fauos diuini ne-
cessarios plenos manantes misericordiam et veritatem: per quos di-
scurrrens delitatur anima mea. et vitali pastu quicquid minus
in se inuenit aut in beallum sentit. resarcire et susfulare molitur.
Item fuit beatus augustinus ciuitas i monte constituta: quia nec
quencunq̄ gradum in se habuit virtutum. sed quemadmoduz
doctrina ita et vita ipsius sublimi fuit stabilita. Eccl. 50. quasi
oliua pullulans. et quasi cypressus in altitudine se extollēs. iō
est tutum ad se redeuntium refugium. Hier. ego dedi te in ciui-
tatem munitam super omnē terram. Itē beatus aug. fuit ciuitas
non abscondita. sed manifesta cundis gentibus. Vnde audax
Aug. ep̄o. 81. augustinus legis oraculum sedator iusticie istau-
rator spiritalis glorie. dispensator salutis eterne tā tibi munda-
nus orbis notus est. q̄ notatus. taz tu ei cognitus q̄ probat⁹
In omnem enim terram exiuit sonus eius. et adhuc eum vidēt
in alto positum studio diligenti omnes viri scholastici. Quarto
doctoz̄ ecclesiasticus lucerne comparatur exaltate super candelab-
rum ratione boni exempli. quod aliis demonstrat. vnde dicit
neq̄ accendunt lucernam: lucerna est doctoz̄ ecclesiasticus qua-
si lucis vna. vbi sit oleum gracie sancti spiritus. et lieh⁹ san-
cte operationis quē accendūt pater et filius et spūssand⁹ igne cari-
tatis. sic vt exterius luceat per boni exempli ostensionem. et po-
nūt eā sub modio. modi⁹ significat desideriu reꝝ t̄paliū. vel q̄a

ad partem superiorem est vacuus. sed ad celestia ut dicit Criso:
 vel ut innuit Aug. quia terrena modio et mensura suscipiunt.
 sic quod nunquam satiant. Potest etiam dici: quod modius significat he-
 reticorum doctrinam. sub isto modio desiderii rei temporalis lucer-
 na doctoris ponenda non est. quia non luceret sed suffocaretur
 curis seculi. sed super candelabrum. nomine candelabri sancta eccle-
 sia intelligitur sic in Apoc. 1. dicitur candelabra. et 7. ecclesie. hanc can-
 delabrum tribus stabilitur. scilicet fide spe et caritate. et exinde in altum
 porrigitur in cuius sublimitate ponunt doctores ecclesie. quod sta-
 tus magisterii ceteris est dignior. ad quid vero ibi sint positi ad-
 dit: ut luceat omnibus qui in domo sunt. magis et pauperibus. sapi-
 entibus et insipientibus. fidelibus et infidelibus. qui sunt in mu-
 do isto. Deinde hortantur doctores sic exaltati super candelabrum
 ecclesie: luceat lux vestra: verbo et opere: coram hominibus ut vi-
 deant opera vestra bona. sicut enim celi luminaria creata sunt: ut
 luceant super terram. ideo doctores ecclesie sunt instituti ut luce-
 ant sanctis operibus. ad quem vero finem hoc fieri debeat. subiun-
 git: et glorificent patrem vestrum: gloria enim nostrorum operum ad de-
 um est referenda. quod ut dicit Crisostomus. disciplina domini ex moribus fami-
 lie demonstratur: qui in celis est: quoniam omne datum opti-
 mum et omne donum perfectum desursum est descendens a patre lu-
 minum. In ubi plura consideranda occurrunt ad commenda-
 tionem egregii doctoris et gloriosi patris Augustini: ipse nan-
 que fuit lucerna super candelabrum exalta lucerna quod quasi lucerna. vas
 celestis lumina. lucerna quippe aurea erat robore castitatis. lucerna ex
 lapidibus preciosis decorata virtutum. ezechiel. 50. quasi vas auri solidum ornatum
 omni lapide precioso. Item ista lucerna non fuit vacua. sed cum
 prudentibus virginibus accepit beatus Augustinus. oleum gratie sancti-
 spiritus in vase mentis sue cum lampadibus. Item non fuit lucerna
 fumigans vel extincta. sed ut dicitur Iohannes. 5. ipse erat lucerna ar-
 dens et lucens. ardens igne caritatis. lucens doctrina et exemplo
 quomodo arserit caritate. ipse dicit. 13. psalmus. 9. dono tui amoris
 accendimur. et sursum ferimur. et cantamus canticum graduum.
 Igne tuo bono inardescimus et imus ad pacem Hierusalem. sic ve-
 ro exarsit ipse ut nulla potuerit tribulatio ignem extinguere.
 Proverbia. 31. non extinguetur in nocte lucerna eius. quomodo ve-
 ro fulgeat exemplo et doctrina manifestum est. qui ad lumen ip-
 sius omnes erudiuntur Iob. 29. splendebat lucerna eius super
 caput meum. et ad lumen eius ambulabam in tenebris. Item
 non fuit ista lucerna abscondita sub modio terrene cupiditate
 aut sub modio heretici dogmatis. sed honorifice exalta super candelabrum

Sermo

brum ecclesie. Eccl. 26. lucerna splendens sup candelabz sanctū
quaten⁹ vndiqz diffundat splendor ipsi⁹. vñ Paulin⁹. Aug⁹:
ep̄la. 27. o lucerna digne sup candelabz ecclesie posita. que late
catholicis vbib⁹. de septiformis gracie licno pastū das oleo le-
ticie. lumen effundens. quo densas licet hereticoz caligines dis-
cutis. et lucem veritatis a confusione tenebraz. splendore clarifi-
ci sermonis enubilas. It resp̄l̄dui⁹ bea. Aug. non ad ppriam
gliaz. sed vt glorificarent hoies celestem p̄rem. nā suis laudib⁹
contristabat. vt dicit. 10. 2. 38. ad laudes vero dei incitauit a-
nimos hoim. vnde Seuerus aug⁹. ep̄la. 33. tu inuis dñm. vt
quicqd in te delectabile luēt. referentes nos ad illū. ipsi⁹ agno-
scamus. de cuius bonitate tā bonus es. ⁊ de cuius puritate ⁊ sim-
plicitate et pulchritudine purus et simplex. ⁊ puclher es. ⁊ illi
agimus gratias de bono tuo dono tuo. Item est ⁊ aliud cande-
labz sup quod lucerna ista gloriosa dicitur posita. et hoc cāde-
labrum est regularis obseruancia. quā ipse instituit. Exo. 37. fe-
cit befelehel candelabz ductile de auro mundissimo. befelehel vñ
bra dei siue dei umbra culū interpretat. et sicut umbra est imita-
tio corporis. ita bea. Aug. diuine trinitatis expressa fuit imago
non tm per creationem. sed p noticiā et amorē. quia tot⁹ ipsi
diuine trinitati afiguratus fuit. ipse vero talis artifex fecit cāde-
labrum obseruancie regularis. dicitur namqz candelabz sic. eo
qz candelā ferat. regularib⁹ vero maxime datur illd mādatū Lu-
12. sint lumbi vestri p̄cincti. et lucerne ardentē in ma. R
Item istud religionis candelabruz sup tribus pedibus stabilit⁹
quorum vnus est precepta euangelica super que firmavit regu-
le primāpiū. de dilectione dei et proximi dicens. ante omnia fra-
tres carissimi x̄. alter pes est doctrina aplica. nam factus p̄sbiter
monasterium clericoz mox instituit. et cepit viuere hm regulaz
sub sanctis aplis astitutum. Tercius pes est cōfirmatio ecclesia-
stica. quia ecclesia regularē ipsius obseruancā approbavit ⁊ cō-
firmavit. Item sup istis tribus pedib⁹ religionis candelabz sta-
bilitur ductile ex auro mundissimo. ductile quidē per obedienci-
az. vt ad voluntatē superioris subditi ducantur. de qua ipse in re-
gula. p̄posito tamqz patri obediatur: ex auro vero p cōz vitaz
qua nihil pprium possidetur. que vita aurea est sui preconstate.
de q ipse in regula. non dicatis aliqd habere pprium. s̄ sint vob
omnio cōia. vnde quidā. nihil pprium p̄tul vicium. cōia queqz
sic loquim. sed nō vt̄mur cōibus eque. quia in regula dicit nō
eq̄lit oib⁹ qz n̄ eq̄lit valetes oēs. s̄ pot⁹ vnicuiqz sic cuiqz opus
fuerit: Et rursus istud candelabz mōdissimū rōe castitatē ⁊ pu-

ditate. de qua ipse ait in regula. in vice vram pudicitiam custodite.
 Itē ex hastili istius candelabri. ex statu regule istius quatuor p/
 cedunt. vt dī Exo. 37. scz calami. que sunt vite cōis et paup-
 tis signa. quā demonstrant in vili habitu et abiecto. Itē inde
 pcedunt sperule que sunt vere obediencie signa. spera enim sa-
 cile mobilis est quocūq; impulsa fuerit. quā obediēciā diuersi/
 mode diuersi demonstrant quidā in succidura vestii quasi pmp/
 ti exequi precepta. quidāz aliis modis Itē procedūt inde hlia q
 sunt signa castitatis. quam aliqui demonstrant insuper pelliceis
 quidāz in vestib9 albis. sed lanas. castitas enim cū sit in corpōe
 nescit tñ corporis corruptionem. vt dicit Hiero. quemadmod
 vellus. Itē inde pcedunt ap̄hi sādū viz p̄dicatores. qui p̄p̄māt
 fidelibus vinum leticie et aquā viuā salutaris doctrine. salientis
 in vitam eternā. sup isto candelabro r̄ligionis tanq̄ lucerna ful-
 gens posit9 est bea Xu. vt luceat toti ecclesie. refulgēt ei ipsius
 virtutes adhuc in honestate regulariū. refulget ipsi9 doctrine sa-
 piēcia. in studio et doctrina eoz. Zacha. 4. vidi et ecce cande-
 labz aureū totū. et lāpas ei9 sup caput ei9. Scda ps L
 Quando cū dicitur. Nolite putare. p̄ponit doctrine ve-
 raez soliditate. cuius doctores ecclesiastici sunt p̄fesso-
 res. et duo facit. p̄mo oñdit q̄ ipsa doctrina p̄fecta ē.
 cui nihil deficiat dicens: nolite putare. qm̄ veni solue-
 re. destruere legē mosaicam datā a deo. aut p̄phetas: qui p̄ spi-
 ritū sanctū locuti sunt. dicit at̄ q̄ nemo putet eū euacuare sc̄ptu-
 ram legis et p̄phetaz h̄m aug. vt oñdat quā debeant predicāe
 doctrinam. eā certe quā ipse non soluit h̄ p̄dicauit. cōsuetudo ei
 est vt successor idem doceat. quod p̄cedens docebat magister.
 non em̄ veni soluere legē sed adimplere: Sex vero modis lex im-
 plet. p̄mo opere. dum qd̄ aliquis p̄dicat. hoc facit: de christo ve-
 ro dī. Mt. 1. cepit ihesus facere et docere. scdo implet p̄fectione euā-
 gelica. quā p̄fectionem x̄ps addidit. terco impletur obseruacōne
 consilioz. q̄rto impletur expositione atq; declaratione. 5. implet
 virtute caritatis. quia qui habet caritatem implet legē. pleitudo
 em̄ legis est dilectio. 6. legem implet veritas. quō singularit̄ x̄pus
 legē impleuit. quia oēs ip̄sius figuras et p̄phetias veniēs i mū-
 dū adimpleuit. Jo. 1. gracia et veritas p̄ ihesū x̄pm̄ facta est. aliis
 vero q̄nq; modis ipse legē impleuit. et reliquit doctozib9 adim-
 plendam. et primo qd̄ bea. Aug. legē impleuit ope. qz quod
 p̄dicauit ipse fecit. vñ Hugo sup expōez regule. fecit inq̄t vir s̄-
 ctus quecuq; docuit. Itē impleuit legē in p̄ceptis euāgelicis.
 quibus non solum manus sed et omnis inordinatus affectus p/

Sermo

hibetur et passionibus em iordimatis se fecit alienū. sicut patet
10. cōfēs. Item legē impleuit in consiliis seruādo paupertatem: de/
dit em omnia que habuit in cōi. vnde moriens testamentū nō
fecit. quia meorins paup xpī non habuit vnde faceret. seruauit
castitatem ita vt oēm occasionem peccādi prohibuerit seruauit
obedienciā vitam tenens regularem. Itē impleuit legem expo/
sitiōib9 & declaratiōib9. q̄ tot sūt et tāc. vt nō solū impleāt. sed et
supersuauant. non enim sufficiunt tempa ipsius dicta legere. iux/
ta illud. mētitur qui te totū legisse fatetur. Eccl. 24. implet q̄si
physio sapienciā. et adimplet quasi eufrates sensum. qui mul/
tiplicat quasi iordanis in tpe messis. Item legem impleuit cari/
tatem tenens. 9. cōfēs. et sagitasti cor meum caritate tua. et ac/
cendisti me valide. et 10. li. 28. fragrastī mihi et duxi spirituz &
anhelo tibi. gustauī. et esurio et sitio. tetigisti me et exarsi in pa/
cem tuam. ¶ Sedo ponitur q̄ hęc sacra doctrina cōtine/
at infallibilem veritatem: amen quippe: id est vere vel fideliter:
dico vobis: doctoribus: donec transeat celum et terra. non emz
arbitramur dicit bea. Hillari9 epus celum & terraz maxima cor/
pora esse soluenda. vnde h̄m Remigium pmanebunt essentiali/
ter et transibunt p renouationem: Jota vnuz: Jota h̄m Aug.
minor est ceteris literis grecis. quia sit vno solo tradu. iota vero
litera est hebreā: aut vnus apex. apex litera non est sed distindē/
o. sicut apud nos punctus. aut tractus aliquis. non preteribit
a lege. ecce quanta firmitas diuine legis. quetunq; non preteri/
bunt: donec omnia fiant: omnia quidem legis dicta cōplenda
sunt h̄m verum eorum intellectum. ex quo apparet qualis debe/
at esse doctor ecclesiasticus. quia enim scriptura sic est infallibilis
ideo debet esse solidus non fluctuans omni vento doctrine. Itē
quia scriptura etiā in minimis cōplebitur. ideo quicquid est ip/
sius scripture docendum et considerandum est. vnde hęc scriptu/
ra sac̄ sufficiensimū habuit doctorem bea. Aug. fuit namq; con/
stans in doctrina eius. 11. cōfēs. 32. stabo atq; solidabor in te in
veritate tua. nec patiar questiones hominum. credidi enim libe/
tuis et verba eoz archana valde. vt dicit 12. li. 10. et de h̄ 13.
li. 15. Itē ipsius scripture fuit reuerens & deuotus doctor nihil
de suo presumptuose volens ipsi scripture miscere: vt apparet p/
totum. 12. li. 2. cōfēs. 32.

Tercia pars.

¶ Er̄tio cum dicitur. Qui ergo soluit & tangit premiū
doctorum. et duo facit. primo denūciat quid sint pas/
suri falsi doctores. si enim sacra scriptura tante ē auctori/
tatis. vt donec celuz aut terra transeant. etiā minima

ipsius a lege non pretereant: sequens est. q̄ ergo soluerit unū
 de mandatis istis minimis: opere non adimplendo: et docuerit
 sic homines: exemplo sui aut verbo. Et nota q̄ p̄cepta minima
 possunt intelligi. 1o. mandata legis. q̄ cū sint p̄cepta agibiliū
 mīma dicuntur. sicut p̄cepta. que q̄titate sunt p̄ua. et virtute
 maxima. alio modo mīma p̄cepta sunt ea que tanq̄ secundaia
 et delusiones deriuantur a primis. 3o modo mīma mandata in
 telliguntur. ea q̄ p̄ xpm̄ addita sunt in p̄fatione euangelica: q̄
 etiam superius nomme iota et apicis voluit intelligi: que rōne
 quadrupli minima dici possunt. primo propter humilitatē cri
 sti ea dantis. scdo reputatione iudeoz. 3o quia eoz solutio mi
 noris est culpe. minus em̄ est nasci vel cōcupiscere. q̄ occidere v̄l
 adulterari. 4o quia ad ipsa stat vltima r̄ solutio p̄ceptoz diuine
 legis. tale autēz minimū est posita culpa falsi doctoris. infert pe
 nam: mīm̄ vocabitur in regno celoꝝ. Et nōq̄ regnū cē
 lorum tria significat. scilicet vitam eternāz in qua nullus potest
 esse minimus. vt dicit Auḡ qui ergo minimus ibi vocatur nul
 lomodo ibi vocatur. soluens ergo minima cristi p̄cepta mini
 mus vocatur in regno celorum. vbi cum nullus possit esse mini
 mus. nullus talis regnum celoꝝ ingreditur vnde potest expo
 ni mīm̄ pro minime. quia minime talis ibi vocatur: et est si
 milis modus loquendi minimus vocabitur ad religionis obser
 uantiam. vel ad debellandum artem. que cum nullus minimus
 facere possit. nullus ad hoc minimus vocatur. Aliomō h̄m Gre
 regnum celoꝝ presentis t̄pis ecclesia dicit in qua doctor q̄ mā
 datum soluit et docet minimus vocatur hominū r̄putatione qz
 cuius vita despiciatur. restat vt eius predicatio contemnat. ter cō
 modo h̄m Hiero. in epla ad Paulinū regnum celoꝝ est sacre
 scripture studium. in quo minime proficit. qui mandata xpi sol
 uit et illud sic docet. scdo ponitur premium veri doctoris: q̄ au
 tem fecerit et docuerit: non dicit q̄ faciat magna vel p̄ua sicut su
 peridixit. q̄ soluerit unū mīmū. qm̄ ad h̄vt aliquis sit mīm̄
 sufficit etiam minima soluere. sed ad hoc vt magnus sit. opor
 tet omnia seruare. ideo indistincte dixit. qui fecerit et docuerit et
 parua et magna: hic magnus vocabitur in regno celoꝝ. P
 Vocatur quilibet fidelis in regno celoꝝ dūmodo faciat legis
 p̄cepta. sed magnus ibi non vocatur. nisi etiam faciat que do
 cet. Nota quia beatus augustinus eo q̄ fecit et docuit legis p̄
 cepta magnus quidem fuit in triplici regno primo quidem mag
 nus fuit in aggregatione fidelīū quadrupli magnitudine scilicet
 claritatis sciētie. auctoritate doctrine. honestate vite. ostensione

Sermo

Exempli magnitudo quidē scientie tanta fuit: vt nihil videat̃
ip̃s sacre scripture ignorasse. vñ Volusian⁹ epla. 2. vt cūq; abs
q; detrimento diuini cult⁹ in aliis doctozibus tollerāt inscicia:
attñ ab antistite Augustino videt̃ legi de esse quicqd̃ contigerit
ignorari. vnde legis oraculū eū audax appellat. Item ē in eccle
sia auctoritate doctrine. cuius est hodie tanta auctoritas. vt nihil
sit in diuinis scriptis solidū. quod non eius auctoritate firma
tuz ppter qd̃ Hiero. aug⁹ epla. 26. mihi decretum est te amare
suscipe colere mirari. tuaq; dicta quasi mea defendere. Itē mag
nus fuit in ecclesia honestate vite ppter quod gradū ep̃alis dig
nitatis meruit in ecclesia. vñ Pauli. ad eund epla. 27. te lz iu
uenez ad maturitatem meriti senioꝝ honore puerit cana peude
tia. Magnus fuit exemplis. fuit em̃ vt de seipso dicit spectacu
lū angelis deo et hominib⁹. ppter qd̃ magne fuit reuerentie: et
opinionis in populo. vñ Bonifa. comes aug⁹. epla. 133. luse
pit in iur̃ tremens verba sanctitatis tue vberib⁹ plena. scio ta
men q; venie pparat. quā ab aug⁹ p̃fēdissimo doctore corripitar.
Secdo beat⁹ augusti. magnus fuit in regno studii sacre scripture
cōprehendit em̃ longitudinē. latitudinē. sublimitatē. et ip̃s p
fidum vt dicit Ephē. 3. mag n⁹ namq; fuit pfunditate persera
tationis. assidua queq; occulta iuestigando. pfunditatis archa
num sacre trinitatis. q̃tum possibile est homi in presenti vita ip
se cōprehendit. quod manifestat liber ip̃ius de trinitate. pfundi
tatem predestinationis h. de p̃destinatione sanctoz pfunditatez
productionis rez naturalū sup Gen. ad lram. et abyssum veri
tatis ip̃e penetrauit. erat eniz plenus spū dei. q; vt dicit. 1. Co
rin. 2. oia p̃scrutatur etiā pfunda dei. 12. 2. 14. mira pfundi
tas deus meus eloquioꝝ tuorum. horror est in eā itendere. hor
ror honozis et tremoz amoris. Item fuit magnus latitudine car
nitatis ad quā sacra tendit scriptura. amor ei ip̃s adeo iāpiens
sic dilatatus est. vt vsq; ad inimicos pueniret. 3. 2. 6. tu es a
mor meus dñe in quē deficio vt fortis sim. ⁊ donatistis qui mor
tē sibi amiebāt scribit epla. cōtēsiā de ama. caritas xp̃i ap̃ellit nos
ne ineam⁹. sed vos lucrari volum⁹ deo nro. licz nos odiatis et
mādaueritis nos occidi. Item magn⁹ fuit contemplationis subli
mitate. qd̃ est in p̃nti p̃mūz studii sacre sc̃pture. totus em̃ inlx
rebat abstractus ip̃s diuinitati. 13. 2. 8. currit vita mea in am
plex⁹ tuos. ne auertat̃ donec abscondat̃ in abscondito vult⁹ tui
quia male mihi est preē te. omnis em̃ copia que de⁹ meus nō ē
egestas mihi est. et 12. li. 10. ecce dñe redeo ad te estuans ⁊ ālx
ians ad fontē tuū. nemo me phibeat hūc bibā. ⁊ tūc viuā. in te

em reuiuifco dne. tu me alloquere. tu mihi sermo tuae. et aliqui
 ipetu istius contemplationis sic extit se rapiebat. ut quasi extra vitam presens
 sentit esset. vñ 10. dñs. 41. aliqui intronit me dne in affectum
 multum multatam introrsus ad nescio. qua dulcedine: q si pñcia at
 in me nescio qd erit scio qz vita ista no erit. Itē fuit magnus lon
 gitudine desiderioz tendentium ad eternam vitam. ad qua tota
 sacra scriptura incitat. ipse em ex intimis cordis medullis ad eaz
 tendebat dicens. 11. li. 31. no dissent h intentus. no hm distenti
 onem sed hm intentionē sequor ad palmā supne vocatiois. vbi
 audiaz vocem laudis tue. et contempler delectationē tuā ppter
 quod intimo desiderio clamabat. 12. li. 15. o domus lūmosa: et
 spaciofa. dilexi dectorem tuū. et locū habitacōnis glorie dñi mei
 fabricatoris et possessoris tui. tibi suspirat pegrinatio mea. Ter
 tio beat⁹ aug⁹. magnus est in regno celoꝝ vite eterne excellit
 em ceteros doctores in cognitione gloriosa trinitatis in ardenti
 caritate. in fruitione felicitatis. in corona singularis glorie. que docto
 ribus datur fabricata lapidib⁹ preciosis. ad quod probandum
 sufficit adducere qd inuenit in principio quorundā librorū mora
 liū beati Gre. vbi legit q rex quidā hispanie misit romā mgrm
 quendā p moralib⁹ beati Gre. habendis. qui liber apud quen
 q̄ reptus nō ē. dolens igit ipse nunciū. q tam pñciosū op⁹ essz
 pditum. orationib⁹ se dedit pnotans in ecclesia bea. Pe. nocte
 vero qdā n̄ media dormiens. sed vigilās vidit satorū multitu
 dinem pcedentium. qui oēs ante altare bea. Pet se inclinabant.
 ipse vero omnes cognoscebat. et ecce chorus pontificū et dñsso
 rum venit. vbi beatus cognouit Gre. qui ad eū veniens: ecce in
 quit ibi in archino illo est liber que queris. et gaudens ipse mī
 tius. eya inquit domine miratus suz q beatū Aug. nō vidi vo
 biscū. nā doctrinis ec eius multū delector at ille venerabilis do
 ctor vt mox eius fuerat plauda humilitate respōdit. vir ille
 excellentissim⁹ aug. non est hic nobiscū. que altior atinet locus

**Domnica duodecima p^o penthecost. ser
 monis lxiii.**

Λ

Eate oculi q vident que vos videtis x. Lu. 10.
 Prima ps huius euangelii legit Mat. 13. Aug.
 13. de trinitate. 41. Quid est inquit cum omnium
 hominum vna sit voluntas cōpescende beatitudi
 nis vnde tanta de ipsa beatitudine exultat diu
 sitas. vt aliqui beatos se putent. cum fruunt corporū voluptati
 b⁹. aliq̄ cū habūdāt diuiciis. qdā dū hōrib⁹ cumulant. alii cum
 exaltant pncipatib⁹. qd id attingit vt ipse dicit. qz liz oēs bēaz